

Åbyhøj, 16. oktober 2015

**Til Erhvervsudvikling
NaturErhvervstyrelsen**

**Høringssvar fra Økologisk Landsforening vedr. J.nr. 15-8132-000040
'Forslag til ændring af landdistriktsprogrammet 2014-2020 og supplerende miljøvurdering af
forslaget til programændring'**

Økologisk Landsforening har gennemgået udkastet til ændret program. Foreningen redegør for kommentarer nedenfor.

Indledningsvist vil Økologisk Landsforening gerne rose beskrivelserne af det økologiske landbrugs multifunktionalitet i forhold til opfyldelse af mål for landdistriktsprogrammet. Det er en vigtig anerkendelse af det økologiske landbrug og en god grund til at vægte økologien i det danske landdistriktsprogram.

Økologisk Landsforening har nogle kommentarer til de konkrete beskrivelser, af foreningen og dens arbejde. Det forekommer, at NaturErhvervstyrelsen ikke er opmærksom på, at Økologisk Landsforening laver landsdækkende rådgivning. Foreningen har 13 landbrugskonsulenter ansat. Det gælder beskrivelserne på side 43 og 65.

På side 121 redegøres der for, hvordan primær producenterne via bestyrelsen i SEGES er med til at udpege områder, der skal belyses og løses for at udbrede økologisk landbrug. Økologisk Landsforenings producentudvalg har samme funktion.

For så vidt angår ordningerne i programmet, så vil foreningen særligt pege på følgende forhold:

- Den afsatte økologiske ramme til at finansiere økologiordningerne bør gøres større for at kunne dække den stigende omlægning og for at sikre, at indsatsen til markedsfremme ikke går ned.

- Fastholde Økologifremmeordningen, så den kan finansiere uddannelses- og informationsaktiviteter
- Indrette Økologisk Arealtilskud, så der kan laves ét-årige forlængelser
- Tilvejebringe mulighed for at anvende økologisk investeringsordning til at finansiere forarbejdningsteknologier på landbrugene, f.eks. møllerier, mosterier, slagterier
- Det er positivt, at der i alt er afsat flere midler til investeringsstøtte til økologi. Det er dog væsentligt, at der ikke kun er midler til investering i husdyrproduktion, der er også behov for investeringer rettet mod markdrift, der skal øge den miljømæssige profil og de særlige udfordringer, der er forbundet med økologisk dyrkning, herunder C-opbygning, næringsstofforsyning og ukrudtsstyring. De øremærkede midler til økologi bør følge med op, når der kommer flere økologiske bedrifter, og arealet vokser.

Økologisk Landsforening finder det meget vigtigt, at størrelsen på den økologiske ramme udvides, så der er tilstrækkeligt med midler til at finansiere et areal på op mod 300.000 ha, når vi når 2020 og dermed, at der afsættes tilstrækkeligt med midler til at finansiere den forventede omlægning. Midlerne må findes ved at udvide den økologiske ramme.

Det vil være meget u hensigtsmæssigt at tage midlerne fra de ordninger, der har til formål at fremme omlægning, det vil være kontraproduktivt. Vores skrækszenarie er, at markedsfremmeindsatsen beskæres netop, som der er kommet en stor søgning på omlægning med den risiko, at når bedrifterne er omlagt og klar med produkter på markedet, så er efterspørgslen svækket. Det trækker spor mange år frem, og kan gøre det rigtigt svært at få vækst i økologien efterfølgende.

Der har været en meget stor søgning på omlægning til økologisk drift i den netop overståede runde. 22.000 ha er der søgt omlægning til. Økologisk Landsforening vurderer, at det er realistisk at forvente mindst samme omlægning i de kommende år. Mejerierne tager nye mælkeproducenter ind. Friland har ligeledes iværksat initiativer til at udvide den økologiske svineproduktion og omlægning af husdyrbrug vil sædvanligvis trække omlægninger i nærheden med.

Der er en fortsat stigende efterspørgsel på økologiske produkter både i og uden for Danmarks grænser. Merprisen på økologisk mælk må forventes at fortsætte. Selvom den evt. falder lidt sammenholdt med nu, så vil den ikke komme ned i nærheden af den konventionelle pris, dermed må det forventes, at der vil være en blivende interesse for at lægge om til økologisk mælkeproduktion.

Bemærkninger til enkelte indsatser og ordninger under Landdistriktsprogrammet:

M01a Erhvervsudvikling (projekter om videnoverførsel inden for den primære jordbrugssektor) (side 168)

Økologisk Landsforening ser positivt på ændringsforslaget, hvor aktiviteten er udvidet til også at omfatte forarbejdningssektoren, forudsat at der er tale om mindre virksomheder, og de er beliggende i landdistrikter.

Ordningen fungerer i store træk godt, men vi har dog følgende bemærkninger:

- Vi ønsker en definition af 'landdistrikter', da mange mindre virksomheder 'i byen' forarbejder økologiske landbrugsprodukter, og det er derfor i alles interesse, at de kan deltage i kompetenceopbygningsaktiviteter.
- En væsentlig udfordring er, at NaturErhvervstyrelsen har valgt at holde nogle udgifter som ikke-tilskudsberettigede, selvom de er en del af projektet (f.eks. rejseomkostninger og faktura under 1.000 kr.). Det er gjort ud fra en ressourceoptimering i NAER. Vi anmoder om, at der findes administrative løsninger på disse administrative og økonomiske udfordringer, således at projekter kan gennemføres optimalt.
- Generelt bør der være plads til fleksibilitet ved prioritering og kontrol af projekter (jf side 174), således at administrative begrænsninger og kontrol ikke gør det vanskeligt at nå de faglige mål.

M01b Økologifremme (side 169 og 177)

I ændringsforslaget erstattes Økologifremme (M01b) af en øremærkning af midler til økologi under indsats M01a.

Økologisk Landsforening ønsker imidlertid at bevare Økologifremme som en selvstændig indsats målrettet informations- og uddannelsesaktiviteter.

Foreningen ser gerne, at NaturErhvervstyrelsen gennemgår de relevante EU - forordninger med henblik på, at være åben over for, hvem der kan være ansøger, og hvem der kan være målgruppe for indsatsen.

Vi henviser til forordning nr. 1305/2013 (Artikel 16), nr. 807/2014 (Artikel 4) og nr. 808/2014.

Økologisk landsforening ser et behov for at kunne rette indsatsen mod landmænd, fødevarer virksomheder, grossister, offentlige og private beslutningstagere, køkkenansatte i private og offentlige køkkener, ansatte i detailhandlen.

Økologifremme har vist sig at være særdeles velfungerende til kompetenceopbygningsaktiviteter målrettet landmænd, producenter, ansatte i offentlige køkkener og ansatte i detailhandlen, som ønsker viden om økologi og/eller omlægning til økologi. Vi mener ikke, at de planlagte alternative indsatser under Fonden for Økologisk Landbrug vedrørende uddannelse i økologi i offentlige køkkener og detailhandlen dækker det aktuelle behov. Tilskud til omstilling til økologi i offentlige køkkener bliver de næste 3 år begrænset til 10 mio. kr. pr. år i FØL. Alene samarbejdsprojektet mellem Økologisk Landsforening og Københavns Madhus om omlægning i Århus koster 15 mio. kr. Det er et voldsomt tilbageslag for den offentlige omstilling. Og yderligere er alle storbyerne i gang, mens 'landdistrikterne' halter bagefter. Tilsvarende finder vi det problematisk, at det bliver vanskeligere at uddanne ansatte i detailhandlen jf. de begrænsede midler i ekstrapuljen.

Vi håber, at NaturErhvervstyrelsen ser positivt på at fastholde Økologifremme, da vi mener, at ordningen er et velfungerende instrument til uddannelse af landmænd og virksomheder - samt til indsatser vedrørende økologisk omlægning. Ved at bevare Økologifremme som en selvstændig indsats forventer vi, at den løbende kan målrettes specifikke økologiske udfordringer. Økologisk Landsforening indgår meget gerne i en dialog om den konkrete udformning.

M04 – Investeringer i fysiske aktiviteter (side 183)

Økologisk Landsforening ser positivt på, at tilskudsmulighederne til investeringer i fysiske aktiver løbende tilpasses erhvervets udfordringer og behov. De afsatte øremærkede midler til økologi bør løbende tilpasses omlægningsniveauet.

De prioriteringskriterier (side 193), der anvendes til prioritering af ansøgninger bør være enkle og også baseret på sund fornuft, - og ikke kun på teoretiske og komplicerede beregninger pr. teknologi og pr. landbrug.

M04b – Økologisk Investeringstøtte (side 202)

Også her ser Foreningen positivt på, at ordningen løbende tilpasses de aktuelle udfordringer og behov i økologisk landbrug, - fx er der aktuelt behov for flere teknologier til produktion af økologisk gødning.

Økologisk Landsforening fastholder, at der ikke alene bør prioriteres efter landbrugets størrelse (HA, DE), da økologisk landbrugsproduktion også handler om at sikre harmoniske bedrifter med et sundt økologisk kredsløb. Mindre økologiske landbrug kan have en effektiv, harmonisk og fuldt rentabel produktion fx med specialproduktion. Desuden kan teknologier have samme kosteffektivitet på store og små bedrifter.

Tilskud til forarbejdningsteknologier:

Økologisk Landsforening finder det væsentligt, at der også afsættes midler til tilskud til investeringer i forarbejdningsudstyr på landbrug, til fx mølleri, mosteri, slagteri mv., da flere økologiske landmænd ønsker egen forarbejdning, og LAG dækker ikke disse investeringer i tilstrækkeligt omfang. Det er en investering, som skaber en ny afsætningsmulighed for disse landbrug, hvorved deres økonomiske robusthed styrkes, og det giver flere arbejdspladser i landdistrikterne.

M11a-Økologisk Arealtilskud (side 326)

Økologisk Landsforening ser gerne, at det økologiske arealtilskud fremadrettet indrettes, så der gives et årlige forlængelser.

Helt grundlæggende så er fleksibilitet afgørende for at kunne skabe økonomisk optimering på en bedrift. Der sker forandringer i løbet af en 5 årlige periode, som landmanden skal kunne reagere på, og det er vanskeliggjort med 5 årlige aftaler. Mulighed for fleksibilitet vil derfor også være en vigtig faktor i forhold til at gå ind i og fortsætte med en økologisk produktion.

Der er en indbygget konflikt i, at markblokken hele tiden ændres, mens tilsagnsarealer er fastlåste. Det betyder, at konsulenterne bruger dobbelt så meget tid på at lave fællesskemaer til økologiske landmænd, som de bruger til konventionelle landmænd. Et tilsagnsareal kan ikke reguleres op, det kan kun reguleres ned. Og det kan

udløse tilbagebetalingskrav, der f.eks. kan betyde, at en landmand vil afholde sig fra at lægge aftalearealer ud i natur.

Økologisk Landsforening vil benytte lejligheden til at fremlægge et forslag om, at økologisk arealtilskud kan udbetales til bedriftens samlede areal eksklusiv arealer med bygninger, private haver, lagerpladser og tilsvarende. Forslaget har til formål at forenkle landmandens arbejde med at tilmelde arealer til Økologisk Arealtilskud samt fjerne presset på småbiotoperne i den forstand, at de ikke bliver ryddet for at undgå at miste støtteberettiget areal. Forslaget indebærer, at der foretages en gennemsnitsberegning på tværs af alle bedrifter, af hvor stor en del af bedriftens areal, der er optaget af andre formål end landbrugsproduktion. Økologisk Landsforenings hurtige gennemgang indikerer, at det er rimeligt at antage, at der, når der ses bort fra bygninger veje og tilsvarende, i gennemsnit er 5% areal på en økologisk bedrift, der ikke er berettiget til grundbetaling og dermed til økologisk arealtilskud.

M16b – Udviklingsprojekter (side 368)

Økologisk Landsforening ser positivt på, at indsatsen både dækker landbrugs- og fødevareraktiviteter (SMV), og har ikke yderligere bemærkninger til indsatsen.

M16c - Økologiske udviklingsprojekter (side 374)

Økologisk Landsforening ser meget positivt på ordningen, og har følgende konkrete bemærkninger:

- Da puljen er begrænset, bør der lægges begrænsninger i forhold til store virksomheders mulighed for at søge midlerne (side 375). Store virksomheder bør dog kunne indgå som samarbejdspartnere. De nærmere rammer og betingelser skal drøftes.
- Egenfinansiering bør kunne ske via ejerens og medarbejderens arbejdstimer i projektet.
- Demonstrationsaktiviteter (side 374) bør omfatte mulighed for at teste produktet på markedet, og herunder omfatte tilskud til test af pakning, emballager, etiketter og kommunikation (pjece) om produktet.
- Støtteberettigede udgifter (side 375): Der bør kunne ydes tilskud til løn til ejer (fx med max beløb pr. time), da der ofte er tale om små virksomheder, hvor kun ejer har de nødvendige kompetencer.
- Prioritering af ansøgninger (side 376): Pointsystem bør være enkelt og overskueligt for ansøger.
- Afbødende foranstaltninger (side 377): NaturErhvervstyrelsen bør sikre, at ordningen ikke bliver urimelig tung at administrere for virksomheden.

Der er afsat et forholdsvis begrænset årligt beløb til aktiviteten, og samtidig er der ønske om og behov for, at ordningen kommer flest mulige producenter til gavn, så effekterne – i form af nye processer og nye produkter på markedet – bliver så store som muligt.

Økologisk Landsforening har via 'Fødevarerådgivningen' under Erhvervsstyrelsen opnået god erfaring med, at mindre beløb pr. udviklingsprojekt er tilstrækkeligt til at skabe (stor) innovation, under forudsætning af at projektet sikres de rette rådgiverkompetencer og forankres i et afsætningsmiljø, der har kendskab til efterspørgslen efter økologiske varer på de økologiske markeder i Danmark og på eksportmarkederne. Fx er der

under Økologisk Landsforenings Fødevarerådgivning udviklet cirka 170 nye produkter fra 40 SMV'er på tre år. Økologisk Landsforening stiller gerne disse erfaringer til rådighed, så ordningen resulterer i de ønskede effekter, og så den bliver nem at administrere – både for ansøger og for NaturErhvervstyrelsen.

Vi hører gerne fra Jer, såfremt I har supplerende spørgsmål.

Venlig hilsen

Sybille Kyed

Økologisk Landsforening